

מאורות אל העבר

ב שבת תרעט | 03/01/1919



חיים ויצמן (משמאל) והמלך פייסל מאת לא ידוע - ויקפדיה, נחלת הכלל



“מזרח תיכון חדש” (הסכם פייסל - ויצמן)

שיתוף פעולה יהודי-ערבי, תמיכה בעלייה יהודית מסיבית לארץ ישראל והכרה בהצהרת בלפור. קשה להאמין, אבל אלו חלק מעקרונות של הסכם יהודי-ערבי שנחתם בלונדון בב' בשבט ה'תרע"ט (3.1.1919), בין ד"ר חיים ויצמן כנציג התנועה הציונית, לפייסל, בנו של חוסיין מלך חיג'אז, בחסות הממלכה הבריטית. הרקע להסכם היה תוצאותיה של מלחמת העולם הראשונה: הבריטים הבטיחו למנהיג המרד הערבי, השריף חוסיין בן עלי מלך חיג'אז, את "סוריה הגדולה" (הכוללת את ארץ ישראל) בתמורה לתמיכתו בבריטים ולמלחמתו בעות'מאנים. עוד קודם לכן הבטיחו הבריטים בהצהרת בלפור את פלשתינה ליהודים. כדי לגשר על הפער בין ההבטחות השונות, נערכו פגישות בין חיים ויצמן לפייסל, אשר הולידו בסופו של דבר את "השלום ההיסטורי" שנחתם בלונדון. עקרונותיו היו: שיתוף פעולה יהודי-ערבי בכל רחבי המזרח התיכון, הכרה בהצהרת בלפור, תמיכה בהגירה יהודית לפלשתינה תוך שמירה על זכויות הערבים, חופש דת ויחסי שלום. בסופו של דבר, תככים אימפריאליסטיים בין הבריטים לצרפתים סיכלו את התוכנית להקים את מלכותו של פייסל בסוריה, וההסכם איבד ממשמעותו.